

Kısa Kısa...

Şafak Alpay* / safak@metu.edu.tr

♥ İstanbul Bilgi Üniversitesi Matematik Bölümü'nün sekizinci geleneksel yazokulu bu yıl Amasra'da ve bütün Türkiye'ye açık olarak yapıldı. Öğrencilerden ücret alınmadığı okul 45 gün sürdü ve Türk Matematik Derneği ve Bilgi ve Sabancı üniversiteleri tarafından madden desteklendi. Toplam 50 dolayında lisans ve lisansüstü öğrencisinin katıldığı yazokulunda İBÜ öğretim üyeleri dışında ODTÜ'den Mahmut Kuzucuoğlu da 15 gün kadar Gruplar Teorisi dersi verdi. (Bkz. sayfa 10-12.)

♥ III. Mantık, Matematik ve Felsefe Ulusal Sempozyumu 20-24 Eylül'de, İzmir Foça'da ve İstanbul Kültür Üniversitesi tarafından düzenlendi. 2005 Fizik Yılı da gözönünde bulundurularak "Sonsuzluk ve Görelilik" başlığıyla düzenlenen sempozyum, fizikçilerin de katılımıyla oldukça zengin bir akademisyen kitlesini bir araya getirdi.

♥ Ünlü matematikçi, Fields madalyası sahibi Stephen Smale Türkiye'deydi. Stephen Smale, Boğaziçi Üniversitesi'nde kalabalık bir topluluk önünde "Learning Theory" başlıklı bilgisayarların kendi kendilerini eğitmesi üzerine bir konuşma verdi. Stephen Smale'in BÜ'de konuşma verdiği günün 75'inci doğumgününe rastlaması nedeniyle konuşmadan sonra doğumgünü pastası ikram edilmiştir. Betül Tanbay'ın açılış konuşmasını sayfa 62-63'te bulabilirsiniz.

Stephen Smale

♥ Avrupa Matematikçiler Derneği (AMD), Avrupa Birliği Konseyi'ne yazdığı raporda, Avrupa'daki bazı matematiksel araştırma merkezlerinin desteklenmesi gerektiğini dile getirdi. Bu merkezlerin ABD'deki benzerlerinden (örneğin Princeton'daki İleri Araştırmalar Merkezi, Berkeley'deki MSRI) daha aşağı olmadıklarını vurgulayan AMD daha fazla desteklenmesi gereken şu 9 merkezi özellikle belirtti: Fransa'da Hautes Etudes Scientifiques, Cambridge'te Isaac Newton Enstitüsü, Bonn ve Leipzig'te Max-Planck Matematik enstitüleri, Viyana'da Erwin Schrödinger Enstitüsü,

Djursholm'de (Almanya) Mittag-Leffler Enstitüsü, Barselona'da Centre de Recerca Matematica ve Zürih'te Forschungsinstitut für Mathematik. Ancak, AMD tüm araştırma proje önerilerinin yalnızca bu mükemmeliyet merkezlerine değil, yarışmayla herkese açık olması gerektiğini de belirtti. Avrupa'nın geleceği açısından, Doğu Avrupa ülkelerindeki matematik ilgisinin korunup desteklenmesini ve bu ülkelerde yıllardır süren yüksek matematik geleneğinin devamının sağlanmasını istedi.

♥ Sonlu basit grupların sınıflandırılmasına, Fisher'le birlikte "Sevimli Canavar" (Friendly Giant) adlı basit grubu bularak önemli katkısı olan Robert Griess, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin davetlisi olarak İstanbul'da 10 gün kadar kaldı. Sevimli Canavar grubu, hiçbir sonsuz aileye girmeyen kazai (sporadic) 26 grubun en büyüğüdür. Fotoğrafta Bob Griess'i ve eşini bir konuşmadan sonra Galata Köprüsü altında dinlenirken görüyorsunuz.

♥ Merkezi İsrail'de bulunan Wolf Vakfı 2005 ödüllerini verdi. Almanya doğumlu Dr. Ricardo Wolf, Fidel Castro'nun İsrail büyükelçisiydi. 1978'den bu yana 5 kez verilen ödüller ziraat, kimya, matematik, tıp ve fizik dallarında ve her yıl dönüştürümlü olarak bu beş daldan dördüne veriliyor. Wolf ödülleri mimari, müzik, resim ve heykel alan-

* ODTÜ Matematik Bölümü öğretim üyesi.

Gregory A. Margulis

larında da veriliyor. Bugüne kadar 21 ülkeden 224 bilim insanı ve sanatçı bu ödülü almıştır. İsrail devlet başkanı tarafından İsrail parlamentosunda verilecek ödülleri kazanan matematikçiler Yale Üniversitesi'nden Gregory A. Margulis, Maryland Üniversitesi'nden Sergei P. Novikov'dur. Novikov'a ödülü "cebirsel ve diferansiyel topolojideki temel ve öncü araştırmaları ve matematiksel fizikteki çalışmaları" nedeniyle verilmiştir. Margulis'e ise ödülü "cebirdeki temel katkıları, özellikle de 'semi-simple' Lie Gruplarındaki örgü kuramına ve bunların ergotik kuramındaki şaşırtıcı uygulamaları" nedeniyle verilmiştir.

♥ Daha önce 1995 ve 1997'de yapılan "Beyin Konferansı" yeniden doğuyor. Daha çok "popüler bilim" tadında olacak olan konferansa bilgisayarlılar, nöroloji uzmanları, felsefeciler ve fizikçiler katılacak. Boğaziçi Üniversitesi'nde ve 23-24 Aralık 2005 tarihleri arasında gerçekleşecek konferansın adresi <http://www.cmpe.boun.edu.tr/beyin>

♥ Ünlü matematikçi ve eylemci Serge Lang 12 Eylül 2005 günü aramızdan ayrıldı. Gelecek sayımızda Serge Lang'dan, ilginç kişiliğinden ve matematik tarihindeki öneminden sözedeceğiz.

♥ ODTÜ Uygulamalı Matematik Enstitüsü tarafından eylül ve ekim aylarında düzenlenen optimizasyon seminerleriyle ilgili bilgileri <http://www.iam.metu.edu.tr/body1.php?Pa-geld=180100> adresinde bulabilirsiniz. Seminerler saat 15,40-17,30 arası.

♥ Birinci Ulusal Kriptoloji Sempozyumu, 18-20 Kasım 2005 tarihleri arasında ODTÜ'de yapılacak. Sempozyumu, ODTÜ'nün Uygulamalı Matematik Enstitüsü - Kriptoloji Bölümü düzenliyor. İnternet adresi <http://www.iam.metu.edu.tr/sempozyum>.

♥ Matematik Eğitimi Kongresi. Yedinci Uluslararası Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi 7-9 Eylül 2006 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi'nde yapılacak.

Serge Lang

Ödüller

Dergide birçok soruyla karşılaşacaksınız. Bu sorular açık açık sorulmamış ya da iyi ifade edilmemiş olabilirler. Yanıtlarınızı, bulduklarınızı, yazarı belliye yazarın adresine, yoksa dergi adresine yollayın. Sorduğumuz bazı soruların yanıtlarını biz de bilmeyebiliriz! Yanıtladığınız ya da yanıtlamadığınız aklınıza gelen sorularınızı da bize yollayın. En güzel yanıtlara (sorulara da!) ödül olarak kitap vereceğiz.

Ödüllerimizin Bazıları

- ♥ Tayfun Akgül, **Bilimum**, Nasrettin Hoca'nın Torunları Serisi, Karikatürcüler Derneği Yayınları, 2004.
- ♥ Charles Darwin, **Darwin Kuramı** (Seçme Yazılar-Eleştiriler), Pan Yayıncılık, Mayıs 2000.
- ♥ David Blather, **Pi Coşkusu**, Tübitak Yayınları.
- ♥ Simon Singh, **Fermat'ın Son Teoremi**, Pan Yayıncılık, Ekim 2001.
- ♥ Jeremy Bernstein, **Einstein**, Nar Yayınları, Ağustos 1994.

♥ Hans Grassmann, **Fizik ve Ötesi**, Evrim Yayınevi, 2001.

♥ Dennis Sasha, **Bunu Ancak Dr. Ecco Çözer**, TÜBİTAK Yayınları, 2001.

Ödül Kazananlar

- ♥ Eureka: Önder Küçük, Çınar Yüncüler
- ♥ Beyincik: Osman Arşın, Ali Kalkan, Saliha Kartal, Nuray Polat
- ♥ Refail Alizade'nin problemlerini çözenlerden: İsmail Yılmaz (DPT, Ankara), Zekeriya Güney (Muğla Ü.), Ahmet Hamdi Fazlıoğlu (İzmir Ö. Yamanlar L.), Bilgin Canpolat (H.F.Z. Anadolu L., Çerkezköy, Tekirdağ), Ekrem Emre (Dumlupınar Ü., Kütahya), Furkan Erden (İzmir Ö. Yamanlar L.), Mustafa Dönmez (Turgutlu Halil Kale Fen L.) ve Yaşar Dönmez (Turgutlu L.), Semih Yavuz (İzmir Özel Yamanlar L.), Tuğba Uzluer (İzmir Ö. Yamanlar L.)